

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 9.

Te ki vagy?

Végig szaladtam mostanában az ország határán túl 3052 kilométert s ebben az egész utamban egyetlen egy magyar címer láttam Nürnbergben a Muzeum-Brücke középső hid oszlopán.

Bár ne láttam volna ezt sem.

Az osztrák címer kétféle sása volt a közepén egy nagy barok keretben s mint garnirung, körülötte a tartományok címerei.

Igy jutott oda Szent István paizsa, mely ilyen körülmények között nem magyar címer, csak botránykő. Láttam még két magyar zászlót is. Nem a konzulátusunk palotáján, hanem két iparos házában, egyiket Königswinterben, a másikat Kölnben. Azt hiszem, ez a két iparos magyar származású volt s megtudva, hogy magyar deputáció is jön, így került ki a két zászló.

Nem láttam azonban egész Bajor, Würtemberg, Rajnai provinciákban stb. porosz zászlót négy-öttnél többet. Mindenütt a városok vagy tartományi királyságok zászlai lebegtek a házakon s a bajor kék-fehér a katonák kardbojtján.

Azért a német elverte a francziát, pedig az egyes tartományok nyelvre is úgy különböznek, mint nemzeti színre. Nálunk!? De hagyjuk ezt.

Rengeteg kiadásai vannak hazánknak, olyan kiadásai, melyeket kidobásoknak mondhatunk, mert semmi reális ellenértéke sincs. Miért dobjuk ki e milliókat?

Azt mondják, követeli nagy hatalmi állásunk.

De hát az Istenért, hol vagyunk mi nagy hatalom.

Hiszen nemzeti színeinket külföldön nem ismerik, országunkat tartományok gondolják, konzulátusaink nem értenek magyarul s intelligens külföldiek is egész komolyan *szlávoknak* tartanak bennünket, kiknél csak néhány paraszt beszél más nyelvet, de különben mindenki németül beszél.

Ilyen nagy hatalom vagyunk mi.

De hát maradunk itthon. Elvégre a külföld oktatására nem vállalkozhatunk s ha azok nem végzik el az oktatást, akikhez tartozik, mi úgy sem tehetünk ellene. Nézzünk szét inkább itthon.

Mikor lejárt a szerződésünk Ausztriával, nem léptünk jogainkba. Akkor azt mondták politikai vezéreink, hogy ez nagy lelkűség tőlünk.

Tehát a szomszédban nagy lelkűségből nem gyakoroljuk jogainkat.

Ez még mind érthető s ősi flegmánk folytán türhető is.

De itthon! belügyeinkkel hogyan állunk?

A nemzeti állam kiépítéséhez feltétlenül szükségesnek tartották az egyházpolitikai törvények áthajtását. Ez felzavarta az egész országot, de áterőszakolták. Azután a magyar helynevek és hivatalos levelezésekről esett szó a törvényben.

Nos! eddig tartott a mi nagy hatalmunk.

Pár száz darab szász asszony kiállott a sikra és a főzőkanál előtt megretírált a kormány.

Maradt egy fél törvény, de mert már meg volt, érvényesíteni akarták s a mely helységeknek magyar neve volt, legalább ezt akarták ismét előrántani.

Ezt se lehet.

A szász belügyminiszter rendeletet adott ki összes hatóságaihoz, hogy ha Erdélybe irnak, címzésnél csak a régi német neveket használják, mert a magyar törvény nekik nem imponál.

Mi a velünk dacoló apró Balkán államokkal szemben sem merünk semmit sem kezdeni s egy velünk szövetségben álló kis ország nyílt arcú utást küld prezentbe.

Ezt is el türjük nagy lelkűségből?

Gyávaság ez, nem nagy lelkűség.

Határozott válasz kell erre.

Egyik nagy budapesti lap azt a tanácsot adja, hogy küldje vissza a posta az ilyen címzésű leveleket.

Dehogyan küldi.

Minden postaigazgatóság csupa cukor és limonádé a németekkel szemben, hogyan keserednék így el egyszerre.

Valami grajzler belülről, vagy kívülről reklamál valamit? Németül ír a postához és lelkiismeretesen ír a posta neki németül. De nem csak a posta tesz így, hanem minden nem szorosán vett állami hivatal.

Ki ezzel a limonádé hazafisággal, mely nagyokat puffan hazafias ünnepélyen, utána pedig rágja és rágatja a német fogalmazáshoz a toll szarát. Erős, kérelhetetlen nemzeti politikát kívánunk.

Ha megcsinálták a legnagyobb erőszak és felforgatással az egyházpolitikát hazafiság czége alatt, lássuk hát a haladást.

Nem szavakat, tetteket kívánunk. Ha aztán kilesz építve bent a magyar-állam, majd megtudják a külföldön is, hogy mik vagyunk.

P—y.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Bellácska.

Szegény volt és valami nagy szépség hírében sem állott soha. A megjelenése egyszerű vala, de rokonszenves és kellemes, a milyen azoké a tiszta lelkű s egészséges kedélyű fiatal lányoké szokott lenni, a kiket korán bevettek az élet iskolájába. Tessék elhinni, könnyen megcsinálják ez és korengedélyre itt nincs is szükség. A ki szegénynek születik, vagy korán jut árvaságra, tüstént beírják ebbe az iskolába, a melyben aztán annál nehezebb boldogulni.

A kenyeret csak az tudja igazán megbecsülni, a ki maga keresi meg napról-napra. Bellácskának ezt a leczkét adta fel édesanyja legelsőbbben s ezt az első leczkét jól megtanulta, hogy solise felejtse el. Ettől fogva mindig arra törekedett, hogy egyszer majd ő is megkeresse a mindennapi kenyeret mindkettőjük számára.

Kegyed, a kinek aligha volt része benne, el sem képzelheti, milyen nehezen fér egy olyan kis szőkehajú fejécskébe, a milyen Bellácskának volt, az élet gondja, a melylyel már akkor kell megbarátkozni, mikor bakfis-társnőinek még a középiskolák egynémely sima arcú diákja körül röpködnek bohó álmái.

Mondom, bajos ilyenkor komolyan venni az életet s a vig, élénk Bellácskának is nagyon

nehezebb esett ez. De belé szokott. S mikor nagyobb lett, fel sem vette már, hogy társnői javában báloztak azalatt, míg ő nagy buzgósággal tanult valami unalmas neveléstani leczkét.

Később meg is szerette már a komoly, muukás életet, a mely rendszerint szép eredményt járt nála is. Nos és mikor oklevelet kapott Bellácska, azt hiszem aligha cserélte volna el azokért a sokat emlegetett első báli ruháért.

Büszke is lehetett rá, hiszen a maga fáradozása szerezte meg, míg amazokat úgy várták pénzért, meg aztán szépség dolgában is felért velük.

A bálozó lányok nyilván a szép ruhájukban hódítottak. Bellácskának oklevele volt a báli ruhája és nem is annyira hódítani akart vele, mint inkább kenyeret keresni. Az oklevelével szerezte meg a füzesi osztálytanítói állást. Pedig nehezen ment, mondhatom. Sokan keresték s egy-kettőnek pártfogója is vala a faluban. Bellácska nem tartozott e szerencsések közé, bátor a legérdemesebb volt valamennyi pályázó között.

Hanem aztán neki is akadt pártolója Szentkárolyi Laci, a kinek pusztája jócska darabot hasított ki a füzesi határból s a ki az iskolának — szüleitől öröklött hagyományképen — állandó jötevője volt. A választás ideje otthon érte véletlenül s ezuttal ő is részt akart venni benne.

A bizonyítványok betekintése után, ama pártfogók nem csekély szomorúságára, így szólt:

— Én ugyan nem ismerem Pataky Bellát, de az igazságérzetem mellette szól. Azt hiszem az uraknak sem lehet kifogásuk ellene. Valamennyi között ő a legkiválóbb.

Ez a beszéd hatott. Szentkárolyival senki sem mert ellenkezni. Pataky Bella lett a füzesi osztálytanítónő.

Bellácska ilyenformán még nem is ismerte Szentkárolyit, máris hálával tartozott neki. Attól fogva, hogy megtudta ezt, várva-várta azt a pillanatot, a mikor ügyes, kedves formába leróvhassa tartozását. Ez a pillanat soká késett. Szentkárolyit, ki a fővárosban időzött, még csak nem is láthatta soha.

A neve napja körül azonban haza érkezett. Ezt a napot otthon szokta tölteni, merthogy ünnep számba ment a pusztán és vendégei is érkeztek ilyenkor mindenünnen. A füzesi iskola is eléje járult ekkor s az üneplőbe öltözött paraszt-gyerekek üdvözlő versikéiben köszöntötték jötevőjüket.

A kántorral együtt Bellácska is felvezette a maga növendékeit az urasági lakba. Meglehető izgatott volt ekkor s midőn szemtől szembe nézett a fiatal Szentkárolyival, alig jutott szóhoz. Egyre a háláról emlékezett, a melylyel tartozik, de abból a rövid, formás kis dikezióból, a mit otthon betanult, egy szó sem

Uj főispán.

Bécsről sürgönyzik, lapunknak, hogy *Eszterházy Miklós* herceget legközelebb Sopronmegye főispánjává nevezik ki.

A Bánffy—Zichy ügy.

Tegnap számunkban irtunk erről a mindenfelé nagy feltűnést keltő ügyről, mely egy klubbeli pletykázás nyomán keletkezett.

Az a vád, amelyet *Polónyi* a Parkklubban hangoztatott s amelynek *Zichy Jenő* lett volna a terjesztője, nem volt csekélyebb dolog, mint az, hogy *Bánffy Dezső*, mint *miniszterelnök*, a királyi vagyonalap telekvásárlásánál egyéni hasznot húzott avagy akart húzni.

Ez év május havában ugyanis, a királyi család magánvagyonának igazgatósága, megvásárolta a régi kuria telkét, összesen 880 négyszöglet, négyszöglenként 1100 frtért. Mi már akkor megirtuk, hogy a közmunkatanács körülbelől 200,000 forinttal többet is kaphatott volna e telekért — így *Klotild* főhercegnasszony is meg akarta venni — de sulyt fektetve arra, hogy a királynak, ha csak a családi vagyon révén is, magánpalotája épüljön a pesti oldalon, elfogadták a vételárat. A félreértés — úgy mondják — ebből a vételárkülönbözetből támadt. Hir szerint ugyanis, a népszerű főherceg beszélgetés közben azt mondta *Zichy Jenő* grófnak, hogy azért a telekért 200,000 forinttal többet is lehetett volna kapni, de *Bánffy* odaadta olcsóbban. Ebből támadt a félreértés, amely a Parkklubban történt jelenet után lovasias ügyre vezetett. *Zichy Jenő* gróft *Bánffy* nevében *Gajári* és *Dániel Gábor* provokálták. *Zichy Jenő* *Odescalchi Artur* herceget és ifj. *Zichy Ödön* gróft nevezte meg segédkekként.

A segédek békésen intézték el a kinos ügyet.

A közös ügyek és Ausztria.

A közös ügyek elintézése a legnagyobb mértékben összefügg az osztrák politikai helyzet orvoslásának módjával, viszont ettől függően az, hogy a németek lemondanak-e arról, hogy a delegáció tagjainak megválasztását

obstrukcióval megghisítsák. — Ez idő szerint Ausztriában olyan a hangulat, hogy a parlamentben irányadók, illetőleg a rendezésben vezérszerepet játszó, napról-napra többen kötik le magukat az obstrukcióra. E hangulattal szemben csak az állapotok gyökeres orvoslása nyújthat segínyt a helyzet tisztázására. Kétségtelennek vélik, hogy gróf *Thun* osztrák miniszterelnök eljátszotta szerepét és az ő terveitől nem sok eredményt várnak. Ezért újlag oly hírek kelnek szárnyra, melyek szerint gróf *Thun*, mielőtt a helyzet szanálását meg is kísérelné, lemond a kormány vezetéséről. Utódja gyanánt most gróf *Schönborn*t, a volt igazságügyminisztert és dr. *Steinbachot*, az egykori pénzügyminisztert emlegetik. Azt hiszik azonban, hogy csupán kormányváltással a bajokat megszüntetni nem lehet. Az osztrák belpolitika zűrzavarából csakis alapos orvoslással tudnának kimenekülni annyira, hogy Ausztria a monarchiának ismét egészséges szerve lehessen. A csehek és németek közti paktumának azonban, hir szerint, akadályozója gróf *Goluchovszki*, a mostani külügyminiszter is. Innen keletkezik az a föltevés, hogy az egyezség létrehozására Ausztriában nemcsak más kormány szükséges, hanem közvetítő gyanánt olyan közös miniszter is, a ki sem a németekhez, sem a szlávokhoz nem tartozik. Hyen alkalmas államférfiu gyanánt emlegetik *Kállay* Bénit, a mostani közös pénzügyminisztert. Ha *Kállay* Béniből külügyminiszter lenne és képes volna az ausztriai nemzetiségek közt békét létesíteni, ez természetesen a magyar államférfiu érdeme volna és sokat elvonna abból a gyűlölködésből, mely Magyarország ellen nyilvánul ezuttal oly indokolással, hogy Magyarország a kiegyezést a 14. §-al elfogadva, lehetővé tette az osztrák abszoluzizmust és a németeket a cseheknek kiszolgáltatta.

A színház világitása.

— A gázgyár tiltakozik. —

A nagyváradi légszuszgyár panaszos beadványt intézett Nagyvárad városához, a melyben tiltakozik az ellen, hogy a vendéglősök, szállodások és kávék kongresszusa alkalmából a városi tanács engedélyt adott, hogy a Sport-

téri ünnepélyre a honvéd-hadapród iskolából vezessék át a villanyvilágitást. Ezt a szerződés 7. §-ával ellenkezőnek látja a gázgyár, de mivel csak egyetlen alkalomra terjed, nem veszi figyelembe, hanem tiltakozik, hogy jövőre praecedensül szolgáljon.

Határozottan tiltakozik azonban az ellen, hogy a színházat villanyval világítsák, mert ez állandó megcsorbitása lenne az ő jogaiknak. Különben, szerintök, évenként 4000 forinttal drágább is lenne a villamos világitása a színháznak, mintha azt gázzal világítják.

A gázgyár sérelmes beadványa a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

Ujabbán két eset merült fel, melyek arra engednek következtetni, hogy Nagyvárad városa a közötte és közöttünk fennálló légszuszvilágitási szerződésben részünkre biztosított jogainkban minket megrövidíteni szándékozik.

Jogaink megóvása érdekében kényszerítve érezzük magunkat e szándék kivitele ellen jelen előterjesztésünk által komolyan tiltakozni s jogaink érvényesítését minden irányban a leghatározottabban fenntartani.

A helybeli lapokból olvassuk, hogy a vendéglősök, kávék és pincézerek kongresszusának rendező bizottsága azt kérte a várostól, hogy a Sport-térre engedje bevezettetni a honvédhadapródiskolából a villanyvilágitást a kongresszus idejére. A város, *miután saját épületéről van szó*, a gázvilágitási szerződés 7. §-a alapján a rendező bizottságnak az engedélyt kiadta.

A Tekintetes Tanács ezen állítólagos, szinte hihetetlen határozatát velünk nem is közölte, mi tehát e kérdésben a fent idézett hírlapi közleményből indulunk ki, midőn a Tekintetes Tanács ezen határozata ellen, ha az csakugyan meghozatott, ezennel tiltakozunk.

A Tekintetes Tanács ily engedélyt kiadni sem a gázvilágitási szerződés 7. §-a alapján sem azon idokolással, hogy a város saját épületéről van szó, a szerződéses jogok megsértése nélkül, nincs jogosítva.

A szerződés felhívott 7. §-a közvilágitásról szól egyáltalában s nem zárt, csak meghívottak, vagy belépti díjat fizetők által látogatott helyiségek magánvilágitásáról, annál kevésbé egyes esetekben előfordulható, hanem állandó szerződéses közvilágitásról s ezért ezen §-nak alkalmazása a jelen esetre nagyon erőltetett, hogy ne mondjuk: rabulisztikus, a mi ellen a leghatározottabban tiltakozunk.

De nem akarunk a vendéglősök és kávék kongresszusi ünnepélyének sikere elé akadályokat gördíteni, mi nem ellenezzük — ez

jutott eszébe . . . Egy pompás csokrot is hozott magával, azt is átnyújtotta.

A kissé fáradt arczu, sápadt Szentkárolynak jól esett a szives figyelem, s miközben a csokorból gomblyukába tűzött egy szál virágot, mosolyogva szorította meg érte *Bellácska* apró kezét.

— Szót sem érdemel kisasszony. A mit tettem, az igazágérzetem parancsolta, nem az egyéni rokonszenv. A köteleesség teljesítéséért nem jár köszönet . . . Ma pedig, ugyebár, a tanító urral együtt kegyed is vendégem lesz?

Bellácska most már visszanyerte a bátorságát. Ez a meghívás mintha az önérzetét sértette volna.

— Köszönöm. Ugy tudom nők nem lesznek itt . . . Így hát nekem sincs helyem.

Szentkárolyi ajkába harapott. Ez a lány ugyancsak vigyáz magára, nem akarja, hogy a falu mindjárt kikezdeje. Jól teszi.

— Bocsánat, mondotta. Erre igazán nem gondoltam.

Hyen volt első találkozásuk, a mely egy kis összekocczanással végződött. *Bellácska* maradt benne a győztes.

Ez időtől fogva különben gyakorta találkoztak; Szentkárolyi most több időt töltött a pusztáján. Nos, ez természetes is volt, hiszen nem panaszkodhatott többé unalomról. Ha egy kis derüt, mosolyt óhajtott, ott volt *Bellácska* a kivel a mezei életet-faiun unos-untig emlegetett

örömein kívül más egyébről is eltársalozhatott, a ki nem szapult senkit és ezen felül pompásan zongorázott. Szentkárolyi is értett valamieskét ehhez a hangszerhez, a minek aztán nem egy négykezes lett a vége. A tanítói lakban igen kellemes órák teltek így.

Eközben a pletyka is megindult persze. A veleje az volt körül-belül, hogy: a kisasszony egy kicsit nagyon is magasra találta vetni a szemét. Hanem hát a kárörvendők beszédének ezuttal kivált nem volt igaza.

Bella nagyon tudta ki ő és mi szabad egy szegény, magában álló leánynak. Hogy Szentkárolyit szerette, ebben igaza volt a pletykának. De hát erről az egyről igazán nem tehetett. Bárhogy akarta is, nem tudott ellenállni a tekintetének, sem annak a csodálatos varázsnak, a mit ez az érdekes megjelenésű férfi rája gyakorolt. Nem mutatta, hogy szereti, csak a szeme lobbant fel néha, mikor az övével találkozott, csak a csöpp, kövér kis keze reszketett egy kissé, ha az az erős férfi kéz megszorít tta. Viszontszerelmet még álmában sem követelt soha és kivihetetlen ábrándnak tartotta, hogy a kit szeret, valaha meghódoljon előtte. Ebben már azért sem fáradott, mert félt, hogy sikertelen kísérletéért — kinevetik majd.

Lám, a falu szájától igysem menekülhetett meg.

Szentkárolyi hamarosan megkedvelte *Bellát*. Hogy valami világraszóló szépség nem volt,

éppen nem bántotta és azt sem róta fel hibájául, hogy igénytelen, szegény lány, a ki maga dolgozik meg a kenyérért. Tetszett neki az élénk modora s az a szellemi rugékonyság, mely az ő kényes, nagyvárosi igényeit is kielégítette.

Am ő csak mulatni akart vele, egyebet semmit. Sokkal becsületesebb volt és büszkébb, sem hogy bolondítani tudott volna valakit, arra meg, hogy valaha az érzés melegsége kösse e derék, ügyes, de azért nagyon is igényei alatt álló, egyszerű leányhoz, még gondolni sem akart soha. S azért mikor észrevette *Bellácska* szemében a kigyuladt sugarat, megijedt tőle. Ettől a sugártól, úgy gondolta, két szív hamvadhat el. Az övé a magára erőszakolt lemondásban. A leányé az örökös, hasztalan sóvárgásban. Szakitott *Bellával*, azt hitte még nem késő, s a faluban aztán megint igen-igen ritkán látták . . .

Pataky Bellának Szentkárolyi *Laczi* gyakori látogatásai messze vitték a híret. A lányos mamák most már az egész vidéket tele lármázták, a mi azonban — képzelhető gyönyörűségükre — csak hasznára volt a kis tanítónőnek. A környékbeli aranyifjúság mind kíváncsi lett arra a lányra, a kinek a füzesi uraság teszi a szépet. *Bellának* igy egész udvara támadt: segédjegyzőkből, fiatal tanítókból, no egy-egy gölya jogász is akadt köztük. Az említettem mamák lányával most már nem csak az uraság, más sem igen törődött.

egyszer kivételképen — hogy a honvéd hadapródiskola világitási vállalkozója villanyvilágitást szolgáltatson e kongresszus sporttéri ünnepélyének, de azon határozott óvásunkkal az ellen, hogy ezen esetből ellenünk praecedenens alkottathassék s hogy ily engedélyek kiadása, mely esetleg a várost is károsíthatja anyagilag, ismételtessék.

A másik eset a következő:

Nagyvárad város főmérnöke egy hozzánk 1281/1899. szám alatt intézett levélben arról értesít bennünket, hogy Nagyvárad városa az építkezés alatt álló színházat villanyvilágitással akarja berendezni.

Mi azt hisszük, hogy a főmérnök ur tévedésben van, mert nem tehetjük fel a Tekintetes Tanácsról, hogy a fenti kísérlet után, egy újabb, sokkal mélyebbre ható szerződésért szándékoznék elkövetni.

A Sport-téri sérelem egyetlen estére vonatkozik, tehát nem gondolunk vele; de a színház világitása állandó; a midőn tehát jogainkban állandóan sértetni a szándék: abba egyáltalában bele nem nyugodhatunk.

A légszuszívítási szerződés 23. §-ában Nagyvárad város közönsége világosan, minden félremagyarázást kizáróan, velünk szemben arra kötelezte magát, hogy »minden városi középületet« gázvilágitással látatja el s a készülékeket általunk állítandja elő.

Kijelentjük ezennel egész tisztelettel, de ugyanolyan határozottsággal is, hogy mi Nagyvárad város ezen kötelezettségéből javunkra eredő jogainkról nem mondani hajlandók nem vagyunk s nem is fogunk — s ezért midőn a szerződés megsértésének szándéka ellen is tiltakozunk, már előre óvást teszünk ellene.

De óvást teszünk nemcsak a mi jogaink megvédése, hanem Nagyvárad város anyagi érdekeinek megóvása érdekében is.

Általános ugyanis a nézet, hogy Nagyvárad városa a színház támogatása czéljából ingyen fűtést és világitást is fog adni a működő színházaknak s így nem lehet közömbös a város közönségére tudni, mibe fog az a városi pénztárnak kerülni?

Mi kijelenthetjük, hogy a villanyvilágitás mintegy 50—60 százalékkal többbe fogna kerülni, mi évenként mintegy 4000 forint kiadási többletet idéz elő.

Ezen állításunkat készek vagyunk számadatokkal beigazolni s azért midőn a szándék ellen, melylyel jogaink megsértetnek, tiltakozunk, készeknek nyilatkozunk — ha arra felhivatunk, t. i. a világitás különböző nemei közti összehasonlító számadatok bemutatására — fentebbi állításunkat be is igazolni.

Pedig Pataky Bella nem kaczerkodott lovagjaival s nem kényeztette őket. Csak éppen hogy szóba állt velök. Arról persze nem tehetett, hogy a modorában valami önkéntelen, behizelgő szivesség lakozott mindig.

Igy aztán egyszer csak megjelent a látóhatáron az első kérő. A füzesi, fiatal jegyző. A lányok szép embernek mondták, elég okos is volt különben s az anyagi léte biztos és rendezett. S lám, a jegyző mégis kosarat kapott. Még valami ketten jártak így.

Bellácska nem várt senkire. Tudta ő jól, a kit szeretne várni, azt nincs joga, meg aztán ugyis hiába várná. Dehát ő is azok közé tartozott, a kik úgy gondolkodnak, hogy: vagy azt, vagy senkit... Ugy hitte azonban, rá csak az utóbbi eset várakozhatik.

Pedig rosszul hitte. Szentkárolyi oda fönt a nagyvárosban megunt az életet. A fényt sívárnak találta most már, hiszen csak hű csillag volt, pedig ő meleget óhajtott. Érezte, hogy hiányzik valaki az oldaláról, a kit régóta keres odafönt, de nem tudja megtalálni... Most megtalálta volna, de nem abban a magas légkörben, a hol kereste. Csillagok után járt és valami szelid fényű kis szentjános-bogár akadát az utjába.

Sokáig tűnődött, hogy vajjon felvegye-e. A gondolatot eleinte nevetségesnek találta s a kis bogarat ott hagyta az útfélen, a bokor alján. De azért egyre látta a halovány fényét, a mely barátságosan ragyogott feléje. Egy darabig csak

Tisztelettel kérjük jelen előterjesztésünk minden irányban való figyelembe vételét.
Nagyvárad, 1899. augusztus 9-én.

Kiváló tisztelettel

az igazgatóság:
L. E. Rees.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Augusztus 15. Multság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán. Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Rulikovszky gyászünnepély.** 50 éve lesz annak a napokban, hogy *Rulikovszky* Kázmér lengyel dzsidásszázados a magyar szabadságért vértanu-halált halt. A vértanuságot itt vette el Nagyváradon a győztes orosz kezéből és azóta kegyelettel őrizzük sirját s minden évben gyászünnepélyt tartunk emlékére. Nagyvárad város közönsége az 50 éves évforduló alkalmából nagyobb fényvel készül e gyászünnepélyt megülni. A városi tanács tegnap foglalkozott az ünnepély módoszataival s elhatározta, hogy augusztus 28-án, amikor ugyanis a gyászünnepély tartása tervezve van, azon képviselteti magát és a szabadsághős síremlékére koszorút helyez.

* **A Mária-szobor alapzata.** Tudvalevően a Széchenyi tért díszítő Mária-szobrot, a mely a kioszk előtt emelkedik, a tér közepére fogják helyezni. A bibornok-püspök s a káptalan hozzájárulásával a város új márvány alapzatot készített a szobornak. Az alapzat tervrajzát Alpár Ignác műépítész tegnap terjesztette be a város tanácsának.

* **Királyi adomány egy derék egyesületnek.** A mai hivatalos lap közli, hogy Ő császári és apostoli királyi Felsője a Budapest Bakács-téri „*Katholikus munkásnők otthona*“ egyesület részére 300 (háromszáz) frt segélyt leg-

felső magánpénztárából legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Ez az egyesület, a mely immár a legfelsőbb körök érdeklődését is felkeltette maga iránt, igazán méltó minden pártolásra. Ez az egyesület ugyanis a vidékről a fővárosba kerülő cseléd és munkásleányokat veszi gondozása alá, nehogy a fővárosi élet zajában erkölcsileg és anyagilag tönkre menjenek. A Ferencz-városban a Bakács-téren saját háza van az egyesületnek; ott nyújtanak nekik, míg helyet kapnak ingyen, később igen olcsó áron tisztességes otthont, gondoskodnak elhelyezésükről és lelki szükségleteikről. A gyárakban dolgozó leányok állandó szállást is nyerhetnek az egyesület házában, akik pedig mint cselédek előkelő házaknál kapnak elhelyezést, vasár- és ünnepnapokon bejárnak az egyesületbe oktatásra. Még csak 2—3 éve áll fenn az egyesület, már is igen nagy népszerűségnek örvend. A legelőkelőbb családok onnét kérnek cselédeket s nem tud az egylet eleget adni. Az egyesület mánásnők pártfogása alatt áll, vezetője pedig *Bundala* Mihály, pápai tb. kamarás, a központi papnövelde lelkiigazgatója.

* **A színház építése.** A színház építésének ellenőrzésére kiküldött bizottság tegnap délelőtt ülést tartott a színház építés színhelyén, dr. *Bulyovszky* József polgármester elnöke alatt. Átvizsgálták a színház szellőztető és fűtő berendezésére beérkezett pályázatokat. Arra nézve azonban, hogy melyik előnyösebb, nem nyilatkozhatott a bizottság, mivel az üzemműköltések az egyes vállalkozók ajánlataiban különbözők. Az pedig nagyon is fontos a városra, hogy melyik berendezésnél lesz az üzemműköltés a legkevesebb. Megbízták a gazdasági tanácsnokot, hogy az összes pályázó czégeket hívja fel, hogy az ajánlatuk szerinti berendezés üzemműköltése milyen összegre rug. Ha erre nézve a válaszok beérkeznek, a gazdasági tanácsos megköti a legelőnyösebbel a szerződést s bemutatja jóváhagyás végett.

* **Változás az ügyvédi kamarában.** A nagyváradai ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Lázár* László vaskóhi ügyvéd, elhalálása következtében, az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékéből kitérőltetett s irodája részére gondnokul dr. *Cosma* Gábor belényesi

uralkodott érzelmeim, hanem aztán nem tudott, meg hát nem is akart.

Most már eddigi gyávaságát találta nevetségesnek. Hogy ugyan miért fél attól a leánytól annyira? Mert szegény, talán azért? ... Hát nem gazdag-e a jóságos, okos lelke? ... Talán azért, mivelhogy a sorsa, a származása nem elég magas? Hát ugyan kinek tartozik számadással érte? ... És vajjon a világ adja-e meg neki a boldogságot, vagy hogy egy rokonlélek, egy engedelmes, hűséges asszonyi szív, a mely érette dobog? ...

Alig várta már a neve napját, hogy ürügye, alkalma legyen s haza szökhessék. Talán még nem megy hiába, talán még jókor érkezik s a kis fénybogarat még nem vette fel, nem is tiporta össze senki. És, talán az idén is eljő, hogy üdvözölje.

... Jól számított. Bellácska megint felvette az iskolágyerekeket hozzája. Igen zavart volt most is s ezáltal alázatos és annyira udvarias, mintha sohasem látta volna Szentkárolyit. Tudta, hogy figyelik, meg aztán nem akarta, hogy Szentkárolyi valahogy kaczerkodásnak vegye a bizalmasságát. A beszédjében most nem akadát meg, kimért volt és rövid, nehogy unalmas legyen. Ezúttal virágot sem hozott s az üdvözölés végeztével sarkon fordult, hogy hazavezesse kis csapatát.

Szentkárolyi Laczi megállította.

— Ne menjen még Bellácska. Nyujtsa ide a kezét, hadd köszönöm meg a gratulációt...

Miközben jobbával a leányt simogatta, a balkezével valami kis bársonyotot vett elő.

— Szives figyelmét, ha megengedi, én ezzel a csekélységgel viszonzom. Talán elfogadja, ha ugyan elfogadhatja — még...

Bellácska valami visszautasító mozdulatra készült éppen, mikor a tok felpattant. Két pompás kis karikagyűrű csillogott ki belőle.

Szentkárolyi Laczi megfogta a tulboldog leány reszkető kezét s az egyiket ráhuzta a hófehér ujjára...

Kegyed pedig, ne csóválja fejcskékjét e valószínűtlennek tetsző histórián.

Mert a jókedvű szegény lányoknak, a kik azon szomorkodnak, hogy számukra nincsen boldogság, nem mindig van igazuk.

A lelki bájak, az okos szív jóságos melege, az eleven, fiatal kedély mosolygó derűje — minden gazdagságot pótolnak ezek a kincsek azok számára, a kik az aranyat a szivben s a fényt a ragyogó lányszemekben keresik. És hát, akadnak ilyenek is. Bizony, bármit beszéljenek, a Bellácska esete, de meg az én írásom mindig is azt mondja: vannak még ideálisták is a világon...

Helvey Lajos.

ügyvéd rendeltetett ki. Továbbá, hogy Szopó János belényesi lakos ügyvéd, az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékébe, Belényes székhellyel, folytatólag fölvetetett.

* **Végrehajtás levetkőztetéssel.** Keddi számunkban ily czimen megjelent cikkünk általános feltűnést keltett mindenfelé. A fővárosi és vidéki sajtó élénken pertraktálja az *okányi* ügyet, melyet a mócsai mellé helyez és sürgeti az eset erélyes vizsgálatát a jogrend érdekében. A hatáskörét túlhágo ügyvéd ellen tegnap érkezett be a nagyváradai ügyvédi kamarához a feljelentés. A követelés, melyben Tarsoly János okányi gazda el volt marasztalva, nem más mint *uzsora adósság* és ezzel kapcsolatban kompromitálva van az ügyben *egy biharmegyei előkelő családból származó urasszony*.

* **Nagyvárad az Arany emlékünnepen.** A nagyszalontai Arany-e lék egyesület tudvalevőleg e hónap 27-én nyitja meg ünnepiesen az Arany-emlékszóává átalakított híres esonkatornyot, melyben a nap epikus relikviáit helyezték el. Az egyesület meghívta az ünnepségre — melyen a fővárosi irodalmi társaságok is képviselve lesznek — Nagyvárad városát is. A tanács tegnapi ülésén elhatározta, a meghívás következtében, hogy az ünnepségen képviseltetni fogja magát.

* **Drága hely óvodának.** A polgárság köréből felszólalást vettünk, hogy a ma tartandó városi közgyűlés elé terjesztendő óvoda ügyben olyan pont is van, a melyre felhívják a törvényhatóság figyelmét. A többi házak között az apácza-utcai Szilágyi-féle ház megvételt és ajánlják óvoda céljaira. Ez a telek a rajta levő rozoga, ócska házzal legalább 10 ezer frt s teljesen új óvoda épületet kell rá emelni, míg a Márkus-féle (jelenleg a Szilágyi örökösöké) sarok ház, tágas helylyel, jó épülettel alig kerülne többé 16 ezer forintnál. E tárgyban a mai közgyűlésen is lesz felszólalás.

* **E. Kovács Gyuláné köszönete.** Imádottnak férjem elhunyt alkalmából mindenfelől megnyilatkozó részvétért, összetört lelkem mély fájdalomában nem vagyok képes külön köszönetet mondani. Fogadják kérem ez uton mindazok, a kik gyászunkban résztvenni méltóztattak, az én és gyermekeim örök hálóját. *Haller Louise* grófnőnek anyagi jóságát, *Jókai Mór*nak főlemelő részvétét és *Bölcöny József* intendáns urnak nagylelkű áldozatkészségét szavakkal megköszönnünk nem lehet. Mély hálódattal, Kolozsvárt, aug. 7-én. *Özv. E. Kovács Gyuláné.*

* **Dunkel-per megtérítése.** A Dunkel-örökösök által indított előbbi perből kifolyólag Nagyvárad városának 19,000 koronát ki kellett fizetni a házipénztárból, mivel ilyen összegig végérvényesen peresztett lett a város. Az árvaszék most előterjesztést tett a tanácshoz s ennek utján a mai közgyűléshez, hogy a városi házipénztár által a Dunkel-perre előlegezett 19,000 koronát az árvaszéki tartalékalap térítse meg a városi pénztárnak.

* **Árvaházból bőlesőde.** A városi árvaházat tudvalevően csendőrlaktanya céljára akarták kibérelni. Eziránt alkudozásokat is folytatott a csendőrpáncsnokság a várossal, de eredménytelenül. A tanács tegnapi ülésén azt az eszmét vetette föl a polgármester, hogy az árvaházban a bőlesődét helyezték el. A tervet helyeslően fogadták a tanácsban s valószínűleg már a mai közgyűlés elé javaslat alakjában terjesztik.

* **A gyámpénztár számadása.** A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város 1898. évi gyámpénztár-számadási mérlegét. E szerint volt 1898. év végén a fedezet 1.696.407 kor. 44 fillér, a gyámoltak és gondnokoltak követelése 1.615.312 korona 10 fillér, a tartalékalap 81,095 korona 34 fillér.

* **A színház vasszerkezete.** Az állandó színház vasfedél szerkezetének tervét és költségvetését a Walsler-czég elkészítette s benyújtotta Nagyvárad város tanácsához. A tervet másolatban beterjesztette a czég a kereskedelemügyi miniszterhez.

* **Ingyen közlekedés a Garasos-hidon.** Már régen szükségét látják annak, hogy az Ezredévi Emlék-téren levő u. n. garasos-hidat a szabad közlekedésre nyissa meg a város. Most már ugyanis a katonaság, városi és törvényhatósági alkalmazottak, tisztviselők szabadon járnak-kelnek. Dr. *Dóry Ferencz* törvényhatósági bizottsági tag indítványt terjesztett be Nagyvárad város törvényhatóságához, a mely szerint az iskolákat látogató gyermekek Olasziból ingyen közlekedhessenek.

* **Ullmann Izidor öröke.** *Ullmann Izidor*, a nemrég elhunyt törvényhatósági bizottsági tag halála folytán több tagsági hely üresedett meg a város bizottságában. Így a gazdasági, pénzügyi és központi bizottságban maradt egy-egy hely üresen. Ezek betöltése iránt *Bulyovszky József* dr. polgármester a mai közgyűlésnek tesz előterjesztést.

* **Nem lesz vásárcsarnok.** A *Tiszántul* olvasói bizonyára emlékeznek ifj. *Rimanóczy Kálmán*nak arra az indítványára, melyben vásár csarnok felállítását ajánlotta a tanácsnak. Sokáig fontolgatták-latolgatták illetékes körökben a kérdést s végre is az ipartestülettől, a nagyváradai iparosoktól kértek véleményét. A vélemény, mely a tanács tegnapi ülésén került napirendre — úgy szól, hogy a vásárcsarnok létesítése az iparosok szerfölött való anyagi károsodását vonná magával. A tanács emiatt az indítványt mellőzte, s így nem lesz vásárcsarnok Nagyváradon.

* **Bimbóhullás.** *Bondray László* törvényszéki felebbviteli tanácsjegyzőt és nejét súlyos csapás érte. Egyetlen kis leánykájuk *Erzsike* tegnapi meghalt. Az ártatlan kis gyermek temetése ma csütörtökön délután 5 órakor megy végbe Kis-Kut-utczáról. Áldás a kis angyal emlékére!

* **Viadal a sinek között.** Arad mellett, az arad-szegedi vonat mentén, a napokban egy asszony a sinekre feküdt. A pályaőr, hogy a vonat közeledett, elhagyta házacskáját és szénézett. Mikor az asszonyt a sinek közt meglátta, hozzá futott és nagynehezen lerántotta. A következő perczben azonban a halmi akaró asszony megint a sinekre futott és olyan erővel tartotta magát, hogy az őt nem birt vele. A vonat eközben mindinkább közeledett s a bakter belátta, hogy az asszony megmentésére nincs más mód, mint a vonat megállítása. Megadta hát a vészjelt s a vonat megállt, amikor is az asszonyt sikerült a sinek közül elhuzcolni. *Tóth Istvánné* a gáji rendőrségre vitték, ahol elbeszélte, hogy nagy szegénysége miatt akart öngyilkos lenni.

* **Géczy István villát épít.** Mikor egy vidéki lapban ezt a hírt olvassuk, — írja a *Hazánk* — az érzelmeknek különös hatása vesz rajtunk erőt. Egy szegény vándorkomédiás, aki éjszakánként ott szötte még néhány év előtt is aranyos sugarakkal beszótt álmait a vidéki Thália világot jelentő, de kemény, nagyon kemény deszkáin, de akinek lelkében ott élt az isteni szikra, mely a színpadi koporsó nyughelyét is fejedelmi nyoszolyává varázsolta — ma tényleg háziúr lesz, fészket épít magának ott, ahol a fák lombjai borítják árnyékaikat, a virágok hintik az illatárt s prücsök zizeg altató danát, a hajnalt pedig a fülemüle dala köszönti. Mert úgy van a dolog, hogy *Géczy Pistának*, a Gyimesi vadvirág szerzőjének fölívé az Isten

a dolgát. A Parnasszusra kapaszkodott s megállt a *nagyváradai Püspökfürdő* virágai között. Amikor ott a váradai színpadon érezte a színművészet Géniuszának kegyetlenségét, mely a jó fiut a sugályukba szoritotta, sohse hitte volna, hogy egy másik Némő, a színműirodalomé még kert- és villatulajdonossá is teszi. Mert úgy áll a dolog, hogy mig mi keservesen panaszkodánk jó *Géczy István* sorsán, hogy neki irodalmi sikereit csak egy színházi ellenőrség sovány kenyere jutott, addig ő, — a filozof — szépen összerakta a tantiem-garaszkat s lefőzte annyi elődjét és kortársát. Elődei közül tudvalevőleg *Csepreghynek* sem volt, kortársai közül pedig sem *Bokor Józsefnek*, sem *Lukácsynak*, de még *Prém Józsefnek* sincs villája. *Géczy Pistának* azonban lesz. Már ki is szemelte az erre alkalmas telket a *nagyváradai Püspök-fürdőben* és a nyári lak építésére pedig pályázatot hirdet, tanulságául a régi vers igaz voltának;

„Különbözök az sorsnak utjai,
Ki ma szegény, lesznek tallérai,
Kinek erdő adott nyugvó helyet,
Holnap udvarháza lesz, úgy lehet.
Repül szegény, szürke vándormadár.
Zöld erdőben fészke rá tanál.“

* **Még várjunk!...** Szegeden történt tegnap. A rendőrök egy halott embert találtak a Lechner-téren. Külső erőszak nyomain nem látszottak rajta. Halottas kocsihoz tették és beszállították a kórházba. Ott a bonczoló asztalra került a szerencsétlen férfi, hogy majd földarabolás segítségével kitudódják, mi uton-módon halt meg. A hideg márványasztal különös hatással lehetett a halottra, mert egyszer csak felnyitotta a szemét, azután a száját, amely utóbbi segítségével (de kissé dadogva) ezeket mondta.
— Ne bonczoljanak még fel... Várjanak... mig... kialuszom magamat...
És dudolgatni kezdett, ahogy a nótában van:
— Szép csöndesen...
Megtették a kedvéért. Elhalasztották a bonczolást.

* **A végrehajtók díjazása.** A bírósági végrehajtók jövedelme jelenleg elég tetemes. *Plósz Sándor* dr. igazságügyminiszter programbeszédében ígéretet tett, hogy olcsóbbá teszi a költséges végrehajtási eljárást. Ehhez képest törvényjavaslatot dolgoznak ki most a miniszteriumban, a mely szerint ezentul a végrehajtók nem az eljárások után kapnak díjat, hanem állandó fizetésben részesülnek, akárcsak a többi állami tisztviselők.

* **A zalatnai elesettek emléke.** A Zalatna melletti *Preszákán* meggyilkolt 700 magyar emlékére emelt emlékoszlopot pénteken augusztus 11-én adják át a hatóságnak. Ez alkalomból nagy ünnepséget rendez Zalatna intelligens közönsége, melyre nemcsak Zalatnáról, hanem a közeli városokból is többen szándékoznak átrándulni.

* **Az állampapír-hamisító.** Tegnap jött a hír Gráczból, hogy ott *Gagitscher István*, a megszökött szelvényhamisítót elfogták. A hamisítót egy fiatal nő, *Grill Josefina* bécsi kaszírleány társaságában csipte nyakon a rendőrség. Két napja időztek már Gráczban, sorra járva a város mulatóhelyeit. *Gagitschert* már néhány nap mulva hazaszállítják, a budapesti büntető törvényszék máris megtette ellene a hasonló esetekben szokásos intézkedéseket. Ma ugyanis felírt a bíróság az igazságügyminiszteriumhoz, kérve, hogy indítsa meg a kiadatási eljárást, a mely feltétlenül eredményes lesz. Ha a szökött szelvényhamisítót meghozzák, egyenesen a törvényszék fogházába szállítják. A kár nagyságát eddig nem tudták pontosan megállapítani. Nem lehetett ugyanis még kinyomozni, mennyi értékű kupont váltott be Bécsben, esetleg másutt s a mint ismeretes, az elfogatásakor is találtak kofferjében egy nagy csomót a hamis értékpapirokból.

Igazságszolgáltatás.

A délvidéki gabona-uzsora. Hetekig tartott tárgyalás után tegnap végzett a fehértemplomi törvényszék a délvidéki kisgazdák panaszával. Löwy Károly vagyonos terménykereskedő ellen panaszkodtak, a ki előre megvette a terméseiket s ha azt szállítani nem tudták, perrel fordult ellenük. — Ennek következtében a kisgazdák nagy része tönkrement s *uzsora* miatt tettek panaszt Löwy ellen, a kit megrontójuknak tartanak. A pör rendkívüli érdeklődést keltett, mert országszerte szokásos a hasonló ügyletek kötése. *Eötvös* Károly védő, erre helyezte a fősúlyt védőbeszédében, s nagy jogi apparátussal igyekezett kimutatni, hogy a gabonaelővételt, még ha káros is az, *nem lehet uzsorá-nak* minősíteni a törvény szerint, a mig az elővétel egyáltalán nem tilos. De fejtegetései, ha jogi szempontból helyesek is, nem találtak elfogadásra a bíróságnál, a mely helyénvalóbbnak találta egy ugynevezett czélszerűségi ítélet hozását. A törvényszék ugyanis *Löwyt vélkesnek nyilvánította az uzsora vétségében* s a panaszolt 304 esetért összbüntetésképen *három havi fogházzal és ezenkívül 4000 forint pénzbüntetéssel* is sújtotta. Az ítélet *elvi jelentőségű* s mint ilyen nagy feltűnést fog kelteni. Csak az a kérdés, minő lesz a dologban felsőbb bíróságunk, a kir. tábla és különösen a magyar kir. kuria állásfoglalása. *Eötvös* Károly védő ugyanis megfeleltette a törvényszék váratlan ítéletét.

A nyaralók réme. A Gellérthegyi nyaralóknak valóságos réme volt *Asztalos* Ferencz rovott multu csavargó. Alighogy beesteledett *Asztalos* rendes fosztogató köruttra indult a nyaralók felé. Különösen előszeretettel a tyukokat és kakasokat lopkodta össze s ezeket aztán másnap házról-házra járva adta el. — Márczius 31-én és április 1 közti éjjelen *Elster* Sándor nyaralójának tyukolját látogatta meg, a honnan 8 tyukot és egy kakast loptak el. Mindjárt másnap dr. *Hamp* Jenő nyári lakának udvaráról visz el 4 tyukot és egy kakast. Pár nap mulva *Szabó* Jánostól loptak el 7 tyukot és egy kakast. Ezekért az ellopott baromfiakért vont a felelősségre *Asztalost* a büntetőtörvényszék *Eördögh* bíró elnöklete alatt ítélező tanácsa. A háromrendbeli lopás büntetével terhelt *Asztalossal* együtt a vádlottak padjára került a vele vadházasságban élő *Szabó* Éva rovott multu szeretője is 3 rendbeli orgazdaság büntetével vádolva. A börtönből elővezetett vádlottak közül *Asztalos* mentségére csak azt tudta felhozni, hogy az ólak nyitva voltak s állás nélkül lévén, lopás útján volt kénytelen pénzt szerezni. — A törvényszék dr. *Balázs* ügyész vádbeszéde után a visszaeső bűnöst *Asztalost* 3 rendbeli lopás büntetéseért 2 évi fegyházra, szeretőjét *Szabó* Évát pedig 3 rendbeli orgazdaság büntetése miatt 6 hónapi börtönrre ítélte, mindegyiknek 2 hónapot betudva a vizsgálati fogságból. *Asztalos*, valamint terhére a kir. ügyész felebezést jelentettek be az ítélet ellen. *Szabó* Éva ellenben megnyugodott a reá kimért büntetésben.

A nagyváradai kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Nagy Ferencz*.

- 2767 Arany Sándor testi sértés.
- 2810 Tyirityó Száva s. t. magánlak sértés stb.
- 2847 Reszl Ede sikkasztás.
- 3198 Nagy Ferencz lopás.

- 2744 Császár Mihályné tulajdon elleni kihágás.
- 2774 Dávid Antal közösen elleni kihágás.
- 2821 Lavringecz Mihály anyakönyvi kihágás.
- 2829 Blázi Máttyás anyakönyvi kihágás.
- 3059 Balla Mihály s. t. sikkasztás.

Előadó: *Dobosfy Alajos*.

- 1964 Zilahy Lajos — Bika Romulos s. t.
- 1965 Zilahy Lajos — Bika Romulos s. t.
- 1971 Bagosy Mária — Jerzsák Dénes.
- 1984 Viktória takarékpénztár — Ursz Juon és neje.
- 1996 Schwartz Simon fiai s. t. — ifj. Brassován Ferencz.
- 2000 Gebhardt Sándor s. t. — Ürményi Pálné.
- 2016 Fasekas Ferencz — R. Fazekas Sándor s. t.
- 2014 Szikora András — Virág Sándor.
- 2031 Rob Miklós — Nikodin Traján.
- 2111 Venter Lajos — Domsa Sándor.
- 2122 Borza Gyorgye s. t. — Motorka Tódor.
- 2139 Biharmegyei takarékpénztár — Baranyi Menyhért s. t.

Előadó: *Bócz Géza*.

- 2110 Raesinka J. csődügye.
- 2115 Botta Lajosné — Batori József.
- 1912 Giba Mihály s. t. — Burza Mihály.
- 1942 Krammer J. — Tichy József s. t.
- 2073 Mara Evneza hagyatéka.
- 2095 Erdélyi Mária — özv. Erdélyi Péterné.
- 2096 Özv. Gy. Német Péter hagyatéka.
- 2103 Fayer és Práger cég — Mezei Jakab.
- 2014 Bartha József — Deczk Mihály s. t.
- 2123 Balogh János hagyatéka.
- 2134 Grün és t. — Pataki Jakab.
- 2140 Schwimmer Mária — Goldberger Ábrahám.

S P O R T.

Lóverseny.

A biharmegyei gazdasági egyesület versenyrendező bizottsága által Nagyváradon, 1899. szeptember 16. és 17-én rendezendő ügét- és lóversenyek sorozata.

Második nap, vasárnap, szeptember 17-én.

I. Eladó sikverseny. 1000 korona. Távozság kb. 1600 mtr. Futhat minden 3 éves és idősb beiföldi ló, mely 1899-ben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 éves 70 kgr., 4 éves 75 kgr., 5 év és idősb 77 kgr. Győztes 2000 koronáért árverés útján eladó. Minden 200 koronáért, melylyel olcsóbban eladónak jelentik, 1 kgr. engedményben részesül. Minimális eladási ár 600 korona. Tét 30 korona, fele bánat. Tétek és bánatok, valamint az árverési többlet fele részben a második lovat, fele részben az egyleti pénztárt illeti.

II. Báró Mannsberg Ernő emlékverseny. Handicap. Kettős fogatok. Díj 1200 korona, ebből 900 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távozság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Maximalis különbözet 425 méter. Az első napi versenyre nevezett minden fogat e versenyre is bejelentettnek tekintetik s 10 korona bejelentési pénzt fizet, mely a teher megállapítás elfogadása esetén 50 koronára egészített ki. Pályázhat minden fogat, mely az első napi versenyben végig részt vett, ugyanazon kocsiával és kocsissal. Teher megállapítás szept. hó 16-án este 8 órakor a biharmegyei nemzeti kaszinó helyiségében, annak elfogadása szept. 17-én délelőtt 9 óráig a versenytitkárságnál írásban bejelentendő.

III. Kis-szántói akadályverseny. 3000 kor. Adva br. Königswarter Hermann ur által. 2400 korona az elsőnek, 400 korona a másodiknak és 200 korona a harmadiknak. Távozság kb. 5000 mtr. Futhat minden 4 éves és id. belföldi és német ló, mely 4000 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályversenyt nem nyert. Teher 4 év 70 kg., 5 év 75 kg., idősb 77 kg., 5 éves és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1800 koronát meghaladó értékű, vagy több kisebb gát- vagy akadályverseny

nyerője 3 kg.-mal; több 1800 koronát meghaladó vagy egy 3000 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályverseny nyertese 6 kg.-mal több. Tét 80 korona, fele bánat. A tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

IV. Mezei gazdák versenye. Egyleti díj 200 korona, ebből 120 korona az elsőnek, 50 korona a másodiknak, 30 korona a harmadiknak. Távozság 1500 méter. Minden biharmegyei és nagyváradai mezei gazda tulajdonában levő, biharmegyei vagy nagyváradai mezei gazda által nevelt ló részére. Mezei gazdák által nyereg nélkül lovagolva. Hat versenyző, vagy nincs verseny. Nevezés az oszlopnál.

V. Csavargó gátverseny. 1000 korona egyleti díj, ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távozság kb. 2400 m. Futhat minden biharmegyei agarászegyleti tag tulajdonában levő, Biharvármegye területén ellett s nevelt 4 éves és idősb félvér ló, mely 900 koronát meghaladó értékű sik-, gát- vagy akadály-versenyben helyezve nem volt, nem érte a Ménes-díjban nyert és helyezett lovakat. Teher 4 éves 72 kg., 5 éves és idősb 75 kg. Nyilvános verseny nyerője 5 kg.-mal több. Tét 30 korona, fuss vagy fizess. A tétek a versenypénztárt illetik.

VI. Zerge akadály verseny. 1000 korona, adja a m. kir. földmivelésügyi miniszter, ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távozság kb. 4200 m. Futhat minden 4 éves és idősb belföldi félvér ló, mely 1300 koronánál nagyobb értékű sik-, gát- vagy akadályversenyben helyezve nem volt. Teher 4 éves 72 kg., 5 éves 75 kg., id. 77 kg., 5 éves és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve; 800 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg.-mal több. Tét 30 korona, fele bánat. A tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VII. Vigasz verseny. 1000 korona egyleti díj, ebből 700 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Futhat minden ló, mely a f. évi nagyváradai meeting valamelyik számában indult, de nem nyert. Távozság körülbelül 1400 mtr. Teher 3 év 65, 4 és id. lovak 73 kg. 1000 korona értékű vagy annál nagyobb értékű verseny nyerője 2 kgr.-mal több. mint ezen felüli 400 korona összneremény után 1 kg. több, halmozva 7 kgr.-ig. Nevezési kötelezettséggel jár ezen szám minden lóra, mely az első napi I., II., IV., V., VI. és a második napi I., III., V., VI. számú versenyek valamelyikében nevezettek. Tét 20 korona, fele bánat. A tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

Általános megjegyzések:

Lóversenyekre:

1. Az akadály- gát- és sikversenyekre a magyar Lovaregylet és Jockey Club für Österreich verseny-szabályai mérvadók.
2. Minden urlovas, ki sem sik-, sem gát-, sem akadályversenyt nem nyert 5 kiló, a ki legalább három versenyt nem nyert, 3 kiló engedményben részesül.
3. Belföldi félvér ló, minden, ugy sik-, gát-, mint akadályversenyben 5 kiló engedményben részesül mindaddig, mig három versenyt nem nyert. Ezen kedvezmény nem vonatkozik a kizárólag félvéreknek kiirt versenyekre.
4. Három nevezés, vagy nincs verseny.
5. Walkower esetén a díjnak fele adatik ki.
6. Lovagolni csak színekben vagy egyenruhában szalaggal lehet.
7. Nevezéseknél a ló neve, kora, neme, színe és származása, a súly és versenyszínek, valamint az egyenruha szalag színe határozottan megjelölendők.
8. Minden nevezett ló 10 korona gyeppénzt s minden indulásért 5 korona startpénzt fizet.
9. Minden pénzdíjból 5 százalék vonatik le a versenypénztár javára.

Ügétő versenyekre:

- Az ügétő versenyekre a »Wiener Trabrenngesetz« szabályai mérvadók.
2. Az ügétő versenyekből kizáratnak: orosz vagy amerikai telivér, valamint azon lovak, melyek a fővárosi vagy külföldi pályák valamelyikén indultak, vagy a folyó évben nyilvános idomárnál voltak; e kizárás a magyar Tattersal által rendezett

5000 méternél hosszabb távú versenyekre nem vonatkozik.

3. Az ügötő versenyeknél csakis négy ülésű járművek használhatók.

4. Az első napi versenyekre nevezett minden fogat a második napi handicap versenyekre is bejelentettnek tekintik, s 10 korona bejelentési pénzt fizet.

5. A verseny szabályai szerint legalább három nevezés és két különböző tulajdonos lova indul, vagy nincs verseny.

6. A helyért huzás minden verseny előtt fél-órával történik.

7. Minden a pályára lépő fogat 10 korona gyeppénzt s minden indulásért 5 korona startpénzt fizet.

8. Minden pénzdíjból 5 százalék vonatik le a versenypénztár javára.

I. A tétet legkésőbb a verseny kezdetét jelző csemetés előtt a versenytitkárságnál lefizetendő.

II. Az összes versenyeken a mezei gazdák versenyének kivételével, csak urlovasok illetőleg urkocsisok vehetnek részt; versenyszínek használata az ügötőversenyeknél és Csavargó gátversenyeknél nem kötelező.

III. Nevezési zámap 1899. szeptember hó 6-án este 8 órákor.

IV. Csavargó-gátverseny és az ügötő versenyeknél nénevezés kettős tét mellett

V. Mindaddig míg a koronaérték szerint való számítás kötelezővé nem vált, a díjak osztrák értekekben fizetettek ki.

VI. Nevezni lehet *Weingartner Andor* e. titkárnál, Nagyvárad, N.-Sándor-utca, Eleméry-ház. Nagyváradon, 1899. június 20.

A verseny-rendező bizottság.

Nyári meeting. Még egy pár nap és kezdetét veszi a budapesti közönség által már oly nehezen várt nyári meeting, mely számos és értékes díjaival — mint pl. a Szent-István díj 80.000 korona, a Királyné díj 50.000 korona stb. mindvégig nagy látogatottságnak örvend.

A nyári meeting első napja aug. 15-én lesz és úgy mint tavaly, az idén is tíz napon át fog tartani. A lovaregylet kiválóan szakképzett titkára dr. *Magyar László* valamint *Schmidt Henrik* főpénztárnok némi újításokkal a pályán már mindent rendbe hozattak. Megyénk jeles sportmanja *Königswarder Hermann* báró nagy erővel vesz részt a meeting küzdelmeiben, a melyekből előreláthatólag sok dicsőséggel fog kikerülni.

MULATSÁG.

Táncmulatság P.-Szöllősen. A pece-szöllősi «Önkéntes Tűzoltó Egylet» saját pénztára javára f. évi augusztus 13-án a »Jégpince» helyiségében zártkörű *nyári táncvigalmat* rendez, belépti-díj személyenként egy korona. Kezdeté 7 órákor. Kellemetlen idő esetén a mulatság a táncsteremben fog megtartatni. Jó ételekről és italokról gondoskodik a vendéglős.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Csütörtök: *Czifra nyomoruság.* Németh József vf.

Péntek: *Londoni koldusok.*

Szombat: *Czigánybáró* Németh J. vf.

d. u. *Molnár és gyermeke.*

Vasárnap: este: *Éjjel az erdőn.* Németh József vf.

Az ember tragédiája.

Madách örök szép műve pár hó múlva megszerzi magának a világirodalmi jelentőségét. London több előkelő színháza ugyanis a

századvéget Az ember tragédiájának előadásával fogja ünnepelni s mint egy ott járt magyar színi kapacitás írja, nagyban készülnek az előadásra s ezeket költenek reá, hogy a darab kiállítása minél fényesebb, minél pazarabb legyen.

Csak is a leggondosabb előadás mellett lehet élvezni igazán Madách művét s ugy semmikép sem, hogy egynehány szereplő gondos játékát az epizód szereplők legioi elrontsák, mint ez nálunk a 3 előadásán történt.

A rendezés meg a hány előadás annyival kevesebbet hagy meg az illúziókból és minden egyébből. A tegnap esti előadás pl. az angyalok karának gyönyörű kísérete már elmaradt, Erkel pedig megírta s a közönség élvezte is az előző előadásokon.

Közönség különben szép számmal a harmadik előadásán is és a két főszereplőt *L. Fái Szerénát* és *Tompa Kálmánt* valósággal ünnepelték. (b. i.)

Ivánfi Jenő Nagyváradon. Mint értesülünk a színtársulat igazgatósága *E. Kovács Gyula* helyét — egy időre míg állandóan nem szerződhet — *Ivánfi Jenő*vel a bpesti Nemzeti színház tagjával szándékozik pótolni, hogy a kitűzött drámai repertoár eljátszása félbe ne szakadjon. E végből *Ivánfi Jenő* a nyári szünet alatt állandóan itt tartózkodna, a Nemzeti színház megnyitásával pedig egyes előadásokra alkalmilag rándulna le.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Írta: Neidegg, fordította: Szirtes. 73

— Jól tudom; de nem lett-e volna okosabb öt kis korában kevesebb fényűzéshez szoktatni?

— Erkölcsei predikáció! — viszonzá Starkenbach nyersen felkaczagva. — Csodálom, hogy ilyen nézetek mellett mégis méltóztatott pénzemet elfogadni.

— Hidd meg apa, csak kelleetlenül teszem, kivált az utóbbi időben.

— Mit akarsz evvel mondani?

A férfiak pillantásai éles kardok gyanánt keresztezték egymást.

— Ha *Ada* bele tudná magát találni szerény anyagi körülményeimben, legjobban szeretnék járadékáról lemondani.

— Szólásmód, galambom, üres szólásmód. Azért mondd ezt, mert szépen hangzik, de azért mindig az én zsebemben fogsz élésködni. Azonban tudd meg, ha még egyszer ilyen bolond játékot fogsz üzni, mint a napokban, egy fillért sem kapsz. Kényszerítésre nincs tudtommal eszközöd.

Szemeit vejjére függesztette s úgy látszott, mintha gondolatait szeretné elolvasni.

— Ha volna is, alávalóságnak tartanám azt, akár a magam, akár mások javára felhasználni.

— Szeretném tudni, kik azok a «mások», a kik számat tarthatnak az én zsebemre és a te rokonszenvedre?

— Hát . . . esetleg Steinfeldner Károly fiacskája.

Starkenbach arca vérbeborult és mérges kifejezést öltött.

— Az az átkozott fajzat! Annak a gazembernek unokája! Bár kivesszét volna minden fajtája!

— Te barátodnak mondtad azt az embert!

— Barátom?! Jótevője voltam, ő pedig hálából megkárosított. Hűtelen szolga volt, a hol tehette kellemetlenséget okozott és ártott nekem. Valld meg, előttem is rágalmazott, ugy-e?

— Olyanokat mondott, a miket nem vártam volna, — felelte Ganermann habozva. — De neked tudnod kell, hogy joggal hozhat-e valamit föl ellened?

— Gazember volt, mondom neked, gazember volt! Hűtelen volt régi gazdájához, hűtelen volt hozzám, körmönfont, gyáva, álnok gazember volt.

— Bárminők voltak is hibái, megengedem, hogy nagyok voltak, Isten őt megbüntette s ő bűnbánó lélekkel hajolt meg Isten keze alatt. Késő bánata mély volt, szívesen jóvátett volna mindent. Isten óvjon mindnyájunkat késő bánattól, apa!

— Megint a hivatlan prédikátor beszél belőled! — szólt Starkenbach. Egyrésztől megnyugodott, midőn megtudta, hogy veje nem fog ellene bosszuálló nemtelen fegyverrel küzdeni; de szerette volna annak lehetőségét is megakadályozni. — Steinfeldner némely iratokat magánál tartott, melyek engem illettek volna. Ezeket, önként érthető, magamhoz akarom venni. Ha talán kezembe adta volna azokat, add át nekem, jogom van hozzájuk.

— Bocsáss meg, apa, amit rám bízott, azt nekem kell őriznem; meghagyását teljesíteni kötelességem.

— Te, a ki vőm vagy, nem akard titkárom irásait kezembe adni? nem is engedsz azokba bepillantani?

— Félek, hogy nagyon is tudod, mit tartalmaznak. Kínos is volna veled arról beszélgetni, ha csak aról nem tanácskoznánk, hogy miképen tehetnéd jóvá az elkövetett jogtalanságot?

— Barátom, a mit életemben tettem, mindig bölcs megfontolással történt. Ha talán eljárásom által mások megrövidültek, az az ő bajuk, rajtuk állt, hogy szemüket kinyissák. Nem lehet mindenki ostoba, mondta egy nagy bölcs, az okosok mindenkor rászedik az ostobákat. Ez a létért való küzdelem, édesem, a létért való küzdelem. A jobban szervezett fél győz és felül kerekedik, a silányabbak lefelé gurulnak . . . Freiberg felé, — tette hozzá gunyosan nevetve.

Ganermann megrázkódott a csapás alatt.

— Gondolom, fejezzük be a beszélgetést, — viszonzá erőltetett nyugalommal, — ugysem értjük meg egymást.

— Én is azt mondom; csak sajnálom, hogy azelőtt nem ismertelek, sohasem kaptad volna meg Adát . . . ezer Steinfeldner daczára, — ordítá durvaságának befolyása alatt. — Amit nektek ezután adok, csak feleséged kedvéért történik . . . különben majd megvállik, mit tesztek.

* * *

— Áda, — szólítá meg ugyanazon este Ganermann nejét, — szóljunk egy-két komoly szót.

Áda félrehuzta száját.

— Ha tudnád, mennyire gyűlölöm én azt a «komoly» szót! Olyan keserű arcot csinál sz hozzá, hogy félek már, mielőtt egyetlen szóttagot is szóltál volna.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Tiltakozás a Hentzi ünnep ellen.

Budapest, aug. 9. (Saját tud. táv.) A m. kir. honvédpáncsnokság által a Hentzi ünnepre kiadott meghívó általános megbotránkozást keltett. Több tartalékos tiszt a meghívót *visszaküldte*.

Budapest, aug. 9. (Saj. tud. táv.) *Kossuth* Ferencz pártjával sürgönyileg tudatta, hogy a legelső alkalommal előterjesztést fog tenni a pártnak az iránt, hogy a párt megbotránkozásának és tiltakozásának adjon kifejezést a Hentzi szobor felavatásának ügyében.

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

Páris, aug. 9. Az Echode Paris tudni véli, hogy Boisdeffre kihallgatása alkalmával meg fogja nevezni azt a ka-

tonai személyt, a ki őt Dreyfus árulásától értesítette. (Magy. Táv. Ir.)

Rennes, aug. 9. *Billot* tábornok valamását szenzációsnak hiszik. Ki fogja jelenteni, hogy csak azért hangoztatta ismételve Dreyfus bunosságát, mert *Mer cier* becsületszavára állította.

Rennes, aug. 9. Tegnapról jelentik, hogy midőn Dreyfust tegnap visszakisérték a tárgyalásra, a Licenn előtt nagy csődület támadt, melyet a nacionalisták rendeztek. A tüntetők ezt kiáltották Dreyfus felé:

— Nézzétek az árulót!

A katonák a tüntetőket szétverték.

Rennes, aug. 9. *Chamois* titkár a titkos dossier magyarázatát holnap befejezi s azután a diplomáciai titkos iratokra kerül a sor, melyet *Paleologue* fog bemutatni.

A szász belügyminiszter rendelete.

Bécs, aug. 9. (Saját tud. távirata.) A szász belügyminiszter rendeletére vonatkozólag a magyar helységnevek használata ellen írják Budapestről a Pol. Corr.-nak a következőket: Egyelőre tartózkodunk minden bírálattól, mert alig hihetjük, hogy a rendelet tényleg kiadott. Mindazonáltal már most is meg kell jegyeznünk, hogy a magyar postaigazgatóságok közegei nem kötelesek ismerni a nem magyar helységneveket, tehát az ebből eredő késésekért és szállítási hibákért nem felelősek.

Személyi hir.

Cettinye, aug. 9. A nápolyi hercegi pár az éjjel Cattaron át elutazott. (M. T. I.)

A spanyol hadvezérek pöre.

Madrid, aug. 9. Toral tábornokot fölmentették és azonnal szabadlábra helyezték. (M. T. I.)

A párisi sztrájk.

Páris, aug. 9. A gáztársulatnak kétezer munkása az este gyűlést tartott és egyhangulag elhatározta, hogy a sztrájkot folytatja, a míg a követeléseiket nem teljesítik. (M. T. I.)

Az angol alsóház ülése.

London, aug. 9. Hamilton lord indiai miniszter a már ismert kelet-indiai költségvetést fejtegeti. Kiemeli, milyen hamar heverte ki az ország éhínség következményeit, a mi teljesen megczáfolja azt az állítást, hogy a brit uralom nem válik javára Indiának. A legutóbbi költségvetési év nagyobb törléssel zárult, mint bármikor az angolok uralma óta. (Helyeslés.) Az utolsó év a pénzügyek, az ipar és a kereskedelem szempontjából kedvezőbb volt, mintsem még az optimisták is hitték. Ha a legközelebbi évben normális lesz az időjárás, rendkívüli jólét vár az országra. Aggodalomra csak a lakosság nagy szaporodása ad okot, különösen az alsóbb osztályokban. A bajok orvoslásának egyetlen módja az, hogy az országot behálózzák vasutakkal, csatornázzák és a magánvállalkozást elősegítsék az ország parlagon heverő jövedelmi forrásainak fejlesztésé-

vel, különösen a bányák kiaknázásával. A kormánynak az angol tőkét is ösztönöznie kell, hogy India különféle belföldi iparát fejlessze és a technikai oktatást tökéletesítse. Az éhínség ellen való szervezkedés kitűnő. Az adók leszállítását nem akarják, egyebek között azért sem, mert a kormány azt akarja, hogy a valuta-reform tekintetében erős pénzügyi pozíciója legyen. A mi India jövődbeli fejlődését illeti, különösen az angol tőke befektetését, erre nézve nincs hatásosabb eszköz a közös valutánál. A kormány nem fáradozott volna az aranyvaluta behozatala érdekében, ha meg nem győződött volna róla, hogy az aranyvaluta üdvös lesz Indiára nézve. A kormány mindent el fog követni, hogy a valuta-bizottság javaslatait a bizottság kívánsága szerint végrehajtsa. Ha Indiában jegybankot lehetne alakítani az angol bank vagy a francia bank mintájára, Angliának hatalmas támasza volna a valutareform munkájában. A kormány mindent el akar követni, a mi hatalmában van, hogy a pénzverdek bezárásával megkezdett politikáját, a mily gyorsan csak lehet, megvalósítsa. (Magy. T. I.)

Transzvál.

Fokváros, aug. 9. Egy pretóriai távirat szerint ott azt hiszik, hogy a volksraad elvetette ugyan a közös bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatot, de egyebekben az angol kormány barátságos ajánlatait valószínűleg elfogadja. Hivatalosan még nem erősítették meg azt a híresztelést, hogy a közös bizottság kiküldésére vonatkozó javaslatot a volksraad elvetette. (Magyar Távirati Iroda.)

KÖZGAZDASÁG

Az őszibarack metszése.

Nem tudom, van-e gyümölcsfajta figyelemre méltóbb az őszibaracknál. Korai termékenységével mindenesetre a legelső helyen áll. A kellő gondnal elültetett csemete néha már az ültetést követő évben, de mindenesetre a második évben, oly szép gyümölcsökkel jutalmazza meg fáradozásunkat, mely egyenértékű magával a csemete árával. Már visszatértette a tőkét. Legkorábban a szőlő mutatja be termését. De az őszibarack még ezt is megelőzi.

Másrészt az is állítható, hogy a jól kezelt finom fajta őszibarack jóságban és szépségben bármiféle gyümölcsessel kiállja a versenyt.

A jó kezelés egyik elsőrangú kelléke a helyes metszés. Az őszibarack-fa *okvetellenül* megkivánja a metszést. E nélkül apró, selejtes gyümölcsöket terem, fája meg idomtalanul felkapaszkodik.

Nagyon is czéltűesztett eljárás volna az őszibarackot ültetés után úgy hagyni, ahogy a faiskolából azt kaptuk. Az ilyen metszetlenül hagyott fa, vagy ki se hajt, vagy ha kihajt, az év melegebb időszakában többnyire kiszárad, vagy ha nem szárad ki, akkor a fa későbbi idomtalanúságához a legsikeresebben egyengettük az utat.

Ha ősszel ültetjük az őszibarackot, úgy a gyökerek megmetszését bevégezve, s a fák kellő iszapolás mellett elültetve, a koronát — egyelőre érintetlenül hagyva — zsupp szalmával vagy kárával bekötjük. A koronát csak tavasz nyitásával metszük. És minél kevésbé fukarkodunk a metszésben, annál jobban végeztük dolgunkat. A csenevész hajtások mind től eltávolíthatnak. Az erőteljes szép hajtások pedig $\frac{1}{2}$ -re, $\frac{2}{3}$ -ra vágatnak vissza. Ily metszés mellett épen nem ritkaság, hogy őszibarackfáink már az első évben félmétert meghaladó erős, egészséges hajtásokat nevelnek s őszre egy rendes, szép bokoralaku fácska alakját tüntetik fel.

Az őszibarack egyik gyakran előforduló betegsége: a mézgásodás. Azért az ültetést követő első évtől kezdve a fácskát többé soha se tavasszal, hanem nyár derekán, körülbelül augusztus hó elején metszük meg.

Ekkor is től eltávolítjuk az összes vékony, ugynevezett visszahajtásokat, s mindazt, mi a fa koronáját tulságosan beárnyékolná vagy elsűríténé, de a meghagyott erőteljes hajtásokat is mind visszametszük $\frac{1}{2}$ -re, $\frac{1}{3}$ -ra. Megjegyzendő, hogy az őszibarack legtermészetesebben bokor alakban nevelendő, hol is az elágazások mindjárt a föld felett megkezdődnek.

Az évről évre így végbevitt metszés következtében a fa nem kapaszkodik fel, a gyümölcsök nagy és szép példányokká fejlődnek, s a fa egészséges vegetációja, tartós élete s egyenletes termékenysége biztosított. Az őszibarackfa azonban ritkán él tovább 10—15 évnél. Korai és rendkívüli termékenységével azonban bőven kárpótolja élte rövidségét. Az őszibarackfa rövid élte hozza magával, hogy annak pótlására ojtványokat mindég tartunk készletben.

Az őszibarack egy másik veszedelme: a levéltetvek pusztítása. A jól metszett, jól kezelt fák, egészséges fejlődés mellett, e baj ritkábban lép fel. És ha fellép, a quassia-forgács főzetével védekezünk ellene, mit fűszerkereskedésben lehet kapni. A levéltetű komoly veszedelme a barackfának, mert annyira elsanyargatja a fát, hogy nem csak idej termését rugja le, de évekre is visszavetheti a fa fejlődését és termékenységét. A védekezés azonban olcsó és biztos. A főzet a levél alsó lapját fűrészszem permetezés közben.

Őszibarackról lévén szó, alig lehet hallgatással mellőzni a korai francia barackokat, mik felséges gyümölcseiket a kajszibarack előtt 5—10 nappal, július elején, beérlelik. Ezeket városok közelében busás nyereségre lehetne termelni. Ajánlja e fajokat még ritka termékenységük, szépségük, nagyságuk és kiváló finom izük. A legismertebb ily fajok: az Amsden, Alexander, Watterlov stb.

Mártonfalvi.

Kertészeti kiállítás Szegeden. A szegedi kertészeti kiállítás bejelentési határideje e hó elsejével lejárván, a rendezőbizottság a kiállítás sikere felől máris képet alkothatott. A kertészeti és gyümölcs kiállítás kisebb méretű lesz, mind a bizottság eleve tervezte, a menyiben sok gyümölcsstermetőt visszatartott a részvételtől az a körülmény, hogy szeptember első napjaiban finom téligyümölcsöt még nem mutathatja be. Ilyenformán a kiállításon inkább csak a közvetlenebbül érdekelt alföldi zóna termelői lesznek képviselve, főként a nagykörsi, kecskeméti, baja és pest-megyei gyűjteményes kiállítások keretében. A gyűjteményes kiállításban résztvevőket külön nem számítva, a csoportban mintegy ötvenen vesznek részt, nagybárra friss gyümölcsökkel, zöldségfélékkel és konzervekkel. Gyümölcsfeldolgozásra szolgáló gépeket a Mayer és Tsa bécsi gépgyárcsész állít ki igen gazdag kollekcióban. A kertészeti kiállítás külső területét Mayer Miklós, Horváth Károly, Bednarz Károly és Novethy György ültetik be és díszítik fel saját tervük szerint. A szegedi kertészek a virágkültészetet a hely színén napról napra be fogják mutatni a közönségnek és a kötött csokrokkal előreláthatólag nagy forgalmat fognak elérni.

Nagyvárad hetivásár.

Forgalmi kimutatás 1899. évi aug 1-ről. Tiszta buza körülbelül 1200 hltr, kétszese buza 350 hltr, rozs 700 hltr, árpa 350 hlt, zab 280 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 600 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 80, sovány 110, süldő 180, malac: 290, hizott marha 30, jármás ökör 725, fejős tehén 320, borju 260, bivaly 15, juh és kecske 60, ló 533.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 9.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	768.—
Rimamurányi	544.—
Magyar jelzalog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	358.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Határidők.

Budapest, augusztus 9.

Készaru buzában az irányzat szilárd volt, és 17,000. mm. forgalom mellett az árak 10 krral magasabban jegyeztek.

Buza áprilisra	8.74
Buza októberre	8.40
Tengeri jul.	4.73
Rozs őszre	6.70
Zab őszre	5.38
Tengeri augusztusra	4.76

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	96.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,10%	110.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,10%	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	34.75
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	162.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.52
Osztrák járdék papírban	100.10
Osztrák járdék ezüstben	100.—
Osztrák járdék aranyban	118.50
Osztrák korona járdék	99.75

Osztrák államsorsjegyek	187.50
Osztrák magyar bankrészvény	903.—
Magyar hitelbankrészvény	392.25
Osztrák hitelintézeti részvény	391.30
Párisi vista	352.25
20 frankos arany (Napoleon d'or)	9.55
Németbirodalmi márka	58.85
London vista	120.60
0 márkás arany	11.76

NÉMETH JÓZSEF

— a budapesti népszínház tagjának —
hatodik vendégföllépte.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadbrélet 99. szám. Kisbrélet 99. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma csütörtökön, augusztus 10-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Czifra nyomoruság.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Bálnai Gusztáv, számtanácsos	Tompa K.
Bella, huga	Turhányi O.
Sodró Antal, irodatiszt	Szerdahelyi Ferencz.
Zsófi, neje	Laczkó A.
Eszter, rokona	Miklósi Ilona
Csoma Bálint, nyugdíjas irnok	Németh József.
Mártha	Ho'ó Etel.
Clotild	Szabó Ilona.
Aurélia leányai	Miklósi Margit.
Luczi	L. nygel Margit.
Inci	Miklósi Mariska.
Mádi Simon tb. segédfogalmazó	Iványi A.
Poprádi Endre	Bónis Lajos.
Tarczali Jenő	Bihari Ákos
Murok Márton, ügyvéd	Vágó Béla
Zegernyei Parthenia	Váradiné.
Zegernyei Zenobia	K. Arpási Kata.
Mézessé	Horváth Paula

Helyárok: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, pénteken, augusztus 11-én

A londoni koldusok.

Dráma 5 felvonásban. Irta: Dinaux és Lemois.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakások.

A Biharmegyei takarékpénztár házában, Kossuth Lajos-utca 19/20.

egy másodemeleti lakás,

mely két szoba, konyha és tartozékaiból áll,

1899. november 1-től kiadó.

Ugyanott egy bolt helyiség és egy pinceszemélyiség

minden órában kiadó.

Értekezhetni a **Biharmegyei takarékpénztárban.** 210. 1—1

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagykátá >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 40	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érm. nályfalva ér.	7 29	4 01	6 35	4 58	9 47
Bucsa >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	7 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.
Nagyvárad >	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta—	5 25	1 05
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ér.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	—	—	2 50	7 15	3 03	N.-Léta—	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	—	—	3 21	4 56	1 43	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	—	—	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.					
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 06
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	—	—	4 16	8 37	4 53						
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	—	—	4 52	9 08	5 32						
Budapest ér.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 03	6 50	8 33	7 04						

Nagyvárad—Szeged.

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Arad ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	5 01	7 52	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba >	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54
Gyapju >	10 56	5 10	8 05	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba >	6 47	2 33	4 50
Cséffa >	11 05	5 19	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 21	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 33
Kétegyán >	11 46	6 05	9 15	Kétegyán >	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest, Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47		Vegy. v.	Vegy. v.	<th>Vegy. v.</th> <th>Vegy. v.</th>	Vegy. v.	Vegy. v.		
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36		
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel >	6 34	8 21	Nánhegyesel >	4 32	6 46		
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	Osí >	9 21	5 19	8 16	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10		
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								
Szeged >	4 35	10 55	7 55												

Nyomatott laptulajdonos: Szeut-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.